

กำหนดประเด็นข่าวรู้เท่าทันต่อความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์

ในช่วงเวลาของการระบาดจะแบ่งช่วงเหตุการณ์ได้ 5 ช่วง ดังนี้ คือ 1. ช่วงก่อนการระบาด 2. ช่วงสืบหาสาเหตุการระบาด 3. ช่วงระยะการระบาดสุดนอย่างหนัก 4. ช่วงการจัดการปฏิกิริยา/ความรู้สึกล้ม และ 5. ช่วงหลังการเกิดความเสี่ยงจากการระบาดซึ่งแต่ละช่วงสื่อจะต้องคำนึงว่าประเด็นเนื้อหาข่าวที่เหมาะสมคืออะไรโดยทั่วไปมีประเด็นหลัก ๆ ดังนี้

ความโปร่งใส การปกปิดข้อมูลข่าวลือ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคระบาด ให้สาธารณชนทราบผ่านทางสื่อต่าง ๆ

ความตื่นกลัววิตกกังวล ความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมของประชาชนที่มีต่อโรคระบาด สาเหตุโรค ที่มาหรือต้นตอของโรคระบาด ปัญหา/สภาพที่ก่อให้เกิดโรค สถานการณ์ การแพร่ระบาดของโรค ไปยังพื้นที่ต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผลกระทบต่อบริบทต่างๆผลกระทบด้านต่างๆเช่น เศรษฐกิจ สังคม การท่องเที่ยว การแพทย์และสาธารณสุข วิทยาศาสตร์ การเมือง ความมั่นคงของประเทศ

การติดต่อและการป้องกันรักษาเนื้อหาเกี่ยวกับการดูแลรักษา และควบคุมโรคในคนและสัตว์

มาตรการแก้ไขการกักกันตัว การเฝ้าระวังด่านเข้าออกสนามบิน การรักษา การใช้ยารักษา การประกาศพื้นที่เสี่ยง

พื้นที่เฝ้าระวัง การประกาศพื้นที่เฝ้าระวัง พื้นที่ระบาดหนัก พื้นที่ปลอดภัย

ข้อมูลทางวิชาการเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพโรค เอกสารการวิจัย การประชุม สัมมนา คำอธิบายทางการแพทย์ ข้อมูลสถิติ จำนวนผู้ติดเชื้อ จำนวนผู้เสียชีวิต อัตราการช้ยา

สื่อควรรู้ว่าประเด็นข่าวเรื่องใดเหมาะสมกับสถานการณ์ในช่วงใด และการรายงานข่าวควรมีเป้าหมาย เพื่อควบคุมระดับความรุนแรงไม่ให้ขยายวงกว้างออกไป มากกว่าที่จะรายงานข่าวเพื่อดึงดูดความสนใจผู้ชมผู้อ่าน นอกจากนี้การให้ข้อมูลข่าวสารควรระบุวัน เวลา สถานที่ของเนื้อหาข่าวนั้นอย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้รับสารจะสามารถแยกแยะได้ว่าข่าวสารนั้นเกิดขึ้นมานานแล้วหรือไม่

สื่อควรรู้ว่าประเด็นข่าวเรื่องใดเหมาะสมกับสถานการณ์ในช่วงใด และการรายงานข่าวควรมีเป้าหมาย เพื่อควบคุมระดับความรุนแรงไม่ให้ขยายวงกว้างออกไป มากกว่าที่จะรายงานข่าวเพื่อดึงดูดความสนใจผู้ชมผู้อ่าน นอกจากนี้การให้ข้อมูลข่าวสารควรระบุวัน เวลา สถานที่ของเนื้อหาข่าวนั้นอย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้รับสารจะสามารถแยกแยะได้ว่าข่าวสารนั้นเกิดขึ้นมานานแล้วหรือไม่

กำหนดปริมาณข่าวให้มีปริมาณที่เหมาะสม

เราไม่สามารถรู้เป็นตัวเลขที่แน่ชัดได้ว่าสัดส่วนปริมาณข่าวสารเท่าไรที่สื่อควรจรรยาบรรณ แต่สื่อสามารถหาจุดสมดุลของปริมาณข่าวที่เหมาะสมได้โดยคำนึงถึง

ความจำเป็น/เปลี่ยนแปลงของช่วงเวลาระยะต่างๆ ของเหตุการณ์

ระดับความรุนแรงของเหตุการณ์ ความคืบหน้าการได้ข้อมูลชุดใหม่

เจตนาและความตั้งใจนำเสนอข่าวสารว่าจะทำเพื่อเข้าช่วยระดับ / ควบคุมเหตุการณ์ นำเสนอเพื่อป้องกัน ลดระดับความสูญเสีย หรือคงความเสียหายนั้นไม่ให้ขยายมากขึ้นหรืออยู่ในช่วงความจำเป็นที่จะต้องฟื้นฟูความเสียหายจากเหตุการณ์นั้น ๆ

ข้อควรคำนึงข้างต้น จะช่วยให้สื่อสามารถวางแผนการกำหนดประเด็นข่าวหรือการสื่อสารกับสาธารณะ โดยรู้ว่าประเด็นข่าวลักษณะใดเหมาะสมที่จะนำเสนอในปริมาณมากก็เข้าใจ ข่าวสารใดที่ไม่จำเป็นต้องรายงานถี่บ่อย

เน้นผลกระทบของข่าวหลากหลายมิติ รายงานข่าวเชิงลึกให้มากกว่า 5Ws+1H (3Cs+1S)

การศึกษาชี้ให้เห็นว่าข่าวสื่อสิ่งพิมพ์มีความลึกความกว้างรอบด้านของประเด็น มากกว่าสื่อโทรทัศน์เพราะไม่ถูกจำกัดพื้นที่เท่าสื่อโทรทัศน์ อย่างไรก็ตามข้อมูลเชิงลึกนี้ก็สามารถทำได้ในรูปแบบรายงานพิเศษ โดยควรเพิ่ม

ความลึกรอบด้านของเนื้อหาข่าวที่อธิบายถึง c-cause สาเหตุที่มาของปัญหา, c-context สภาพบริบทแวดล้อม ตัวเหตุการณ์, c-circumstance ผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมาและ “ทางออกสำหรับปัญหา” s-solution ซึ่งจะทำให้เนื้อหาข่าวมีมากกว่าเพียงแค่การบอกเล่า รายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

ในเนื้อหาของข่าวสื่อควรให้บริบทของข่าวสถานการณ์ปัจจุบันในภาพรวม (ไม่เน้นพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งคนใช้รายใดรายหนึ่งเป็นการเฉพาะ) ควรกระจายความสำคัญของข่าวไปยังประเด็นต่าง ๆ ให้มีความสมดุลรอบด้านเหมาะสม สื่อโทรทัศน์มักไม่ให้ข้อมูลเชิงลึกเหมือนสื่อหนังสือพิมพ์ เพียงแต่รายงาน / ให้ข้อมูลข่าวในระดับเหตุการณ์ทั่วไป

สื่อควรตรวจสอบข้อมูลก่อนที่จะรายงานโดยตรง โดยเฉพาะข้อมูลที่อาจสร้างความคลุมเครือเข้าใจผิด เช่น สาเหตุการติดเชื้อ (ติดจริงหรือไม่ได้ติด) สาเหตุการเสียชีวิต (ว่ามาจากโรคไข้หวัดธรรมดา ไข้หวัดใหญ่ ไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 หรือจากโรคประจำตัวร่วมด้วย) การให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเบิกจ่ายยา สามารถทำได้โดยสถานพยาบาลเอกชนหรือไม่ ขั้นตอน มาตรฐานควรเป็นเช่นไร

งดเว้น ภาษาข่าวเร้าอารมณ์ ขยายความกลัว ความตื่นเต้น ตื่นตระหนก

การรายงานข่าวผู้เสียชีวิต หรือการใช้ภาษาข่าวที่เร้าอารมณ์อาจส่งผลกระทบต่อเด็กที่ยังไม่รู้ตัวแต่ในอีกทางหนึ่งมันก็ส่งผลให้เกิดความตื่นตระหนกได้เช่นกัน ในภาวะวิกฤตสื่อจึงต้องเน้นการรายงานข่าวที่เน้นตัวเลขข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่ได้รับการพิสูจน์ ตรวจสอบแล้วเท่านั้น การรายงานข่าวโดยเน้นคุณค่าข่าวเรื่องผลกระทบของโรคระบาดนั้นแตกต่างจากการรายงานข่าวที่เน้นการสูญเสียชีวิต การบาดเจ็บของผู้ป่วยเพราะเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนต่อการสร้างความกังวลใจให้เกิดขึ้นต่อมวลชน

สื่อควรใช้ภาษาข่าวที่ตรงไปตรงมา สั้น กระชับ เข้าใจง่าย ปราศจากการขยายหรือสร้างความหวาดกลัวการพาดหัวข่าวในลักษณะชี้นำสถานการณ์ควรเป็นไปในทางป้องกัน (โดยเฉพาะการพาดหัวเรื่องตัวเลขผู้ติดเชื้อ การเสียชีวิต ระดับความรุนแรง การแพร่เชื้อ การกลายพันธุ์ การคือยา สถานที่เสี่ยง) เหล่านี้ส่งผลโดยตรงต่อความพยายามแก้ไขและควบคุมปัญหา หากได้รับข้อมูลไม่ชัดเจนและเป็นไปในทางเดียวกัน

ชื่อโรคที่เรียกควรมีความชัดเจน การบรรยายรายละเอียดอาการ การปกปิดหรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ของผู้ติดเชื้อควรมีความระมัดระวัง ควรงดเว้นคำเรียกชื่อผู้ติดเชื้อที่มีลักษณะเหมือนฉายา ควรสืบสาเหตุที่แน่ชัดของการเสียชีวิตก่อนรายงานออกไป (ว่าเสียชีวิตเพราะโรคระบาดนั้น หรือเสียชีวิตด้วยโรคประจำตัวหรืออาการข้างเคียง) การรายงานกลุ่มเสี่ยง/พฤติกรรมเสี่ยงควรมีความชัดเจน สาเหตุและอัตราการเสียชีวิต การเข้ารับการรักษาประสิทธิภาพของยา การดูแลตนเองและการอยู่ร่วมกับผู้ติดเชื้ออย่างปลอดภัย ฯลฯ ประเด็นเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อความกังวลใจของสาธารณะ บทบาทของสื่อจึงอยู่ที่การสื่อสารเพื่อช่วยควบคุมการระบาดของโรคภัย มิใช่การแพร่ระบาดความกังวล ตื่นตระหนกในข้อมูลข่าวสาร

การเกาะติดประเด็นข่าว

สื่อควรรายงานข่าวสถานการณ์การระบาดอย่างต่อเนื่องและให้ความสำคัญมากกว่าข่าวอื่นๆ ในขณะที่นั้น การรายงานข่าวที่ขาดช่วงขาดตอนไปจะทำให้สังคมรู้สึกวุ่นวายสถานการณ์ได้คลี่คลายลงไปแล้ว ซึ่งอาจเป็นช่วงระยะเวลาของการพักช่วงการระบาด หรือเป็นช่วงที่ยังไม่มีเหตุการณ์ใหม่ที่มีความสำคัญเกิดขึ้น สื่ออาจเปลี่ยนแบบแผนการรายงาน ข่าวจากการรายงานมาเน้นบทบาทในการให้ความรู้ อาจผ่านคอลัมน์ บทความ สกู๊ปหรือรายงานพิเศษที่อาจสอดแทรกแง่มุม ผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมเพื่อสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลายแต่ไม่ควรสร้างบรรยากาศที่ว้าวใจ หากในความเป็นจริงสถานการณ์การระบาดไม่ได้ลดลงหรือยังไม่ได้อยู่ในภาวะที่ควบคุมได้

Media Monitor

สื่อกับการรายงานข่าว ไข้หวัดใหญ่ สายพันธุ์ใหม่ 2009

แหล่งข่าวที่น่าเชื่อถือและเกี่ยวข้องโดยตรง และรายงานเน็บที่ด้วเหตุการณ์มากกว่าบุคคล

ในสถานการณ์วิกฤติ การคัดเลือกและตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแหล่งข่าวที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงหรือไม่เป็นสิ่งจำเป็น

ในสถานการณ์วิกฤติของโรคระบาดแหล่งข่าวที่ดีที่สุด ก็คือแพทย์หรือผู้ที่รู้รอบหมยให้เป็นผู้ให้ข่าวควรแจ้งชื่อหน่วยงานสังกัดพื้นที่ที่สังกัดและตำแหน่ง / ความเชี่ยวชาญพิเศษอย่างครบถ้วน และนำเสนอเนื้อหาคำสัมภาษณ์ให้ได้สาระใจความครบถ้วนสมบูรณ์เพียงพอ

สื่อโทรทัศน์ควรระมัดระวังการนำแหล่งข่าวที่มีความขัดแย้งมาออกรายการ หากจำเป็นต้องนำเสนอ เช่น กรณีนำเอาญาติผู้เสียชีวิตกับแพทย์โรงพยาบาลออกอากาศรายการสด และแสดงความไม่พอใจต่อการแก้ไขปัญหาของรัฐหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องแล้วนำเจ้าหน้าที่แพทย์หรือผู้ที่เกี่ยวข้องมาออกในรายการ แม้จะดูว่าสื่อได้ทำหน้าที่ในการนำเสนอข่าวสารแต่เป็นการนำเสนอข้อเท็จจริงของแต่ละฝ่าย ภายใต้บรรยากาศของความขัดแย้งเพราะอาจส่งผลกระทบต่อสร้างความตระหนักต่อสาธารณชนได้ การคัดเลือกผู้ป่วย-ญาติผู้ป่วยมาให้ข้อมูลในรายการควรมีความระมัดระวังและกลั่นกรองก่อนนำออกอากาศ เพราะผู้ป่วยอาจมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนไม่ถูกต้องแต่อาจมีความรู้สึกไม่ได้รับความชอบธรรมจากการรักษา สื่อควรให้พื้นที่แก่ทั้ง 2 ฝ่าย ที่เกี่ยวข้องทันทีเพื่อให้เกิดความเข้าใจผิด

ควรลดการนำเสนอข่าว “ความคืบหน้าของอาการผู้ติดเชื้อ” ในลักษณะรายวันลงแต่ควรเน้นการรายงานข่าวสถานการณ์การระบาดทั่วไปในพื้นที่เขตโรงเรียน แหล่งทำงาน แหล่งชุมชน สถานบันเทิง ตลาด หรือสถาบันการศึกษาเพื่อให้ผู้ชมตระหนักถึง“สภาวะแวดล้อมต่างๆที่มีความเสี่ยง” แทนที่จะเป็น “กลุ่มความเสี่ยง” เช่น “หญิงตั้งครรภ์ / คนอ้วน หรือผู้มี โรคประจำตัว”

เพราะเนื้อหาข่าวโทรทัศน์ส่วนมากมักเน้นไปที่สถานการณ์การระบาด อาการเจ็บป่วย ระยะเวลาการเสียชีวิตจำนวนผู้ติดเชื้อและเสียชีวิตหรือ โอกาสที่จะติดเชื้อและเสียชีวิตซึ่งอาจเพิ่ม / สร้างความตระหนักในความน่ากลัวของสถานการณ์การระบาดได้ แต่ควรปิดท้ายด้วยข้อมูลการป้องกันหรือให้ความรู้ แก่ผู้ชมในคอนท้าย

ข้อมูลเพิ่มเติมติดต่อได้ที่

www.mediamonitor.in.th

โครงการศึกษาและเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาพของสังคม (Media Monitor)
31 อาคารพญาไท ห้อง 517-8 ถ.พญาไท แขวงพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ 0-2246-7440 โทรสาร 0-2246-7441
E-mail: mediamonitorth@gmail.com Website: www.mediamonitor.in.th

สสส

ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่าสื่อสิ่งพิมพ์มีความลึกความกว้างรอบด้านของประเด็น มากกว่าสื่อโทรทัศน์เพราะไม่ถูกจำกัดพื้นที่เท่าสื่อโทรทัศน์ อย่างไรก็ตามข้อมูลเชิงลึกนี้ก็สามารถทำได้ในรูปแบบรายงานพิเศษ โดยควรเพิ่ม

ที่มาของการศึกษา

จุดมุ่งหมายและวิธีการศึกษา

เป็นการศึกษาเพื่อสำรวจการรายงานข่าวการระบาคของ ไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ในสื่อโทรทัศน์ว่ามีเนื้อหาคุณภาพการรายงานข่าวเช่นไร และศึกษาเปรียบเทียบบทบาทของสื่อโทรทัศน์ในแต่ละช่อง ต่อการรายงานข่าวไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ว่าเป็นเช่นไร โดยศึกษาเนื้อหาจากข่าวและบทความในหนังสือพิมพ์ (ช่วง 3 สัปดาห์แรกของการ ระบาด 28 เมษายน -18 พฤษภาคม 2552) และช่วงรายการ ข่าวภาคค่ำในฟรีทีวี(ช่วงการระบาดในตอน หลัง 28 กรกฎาคม - 17 สิงหาคม 2552) ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการศึกษา

1.ผลการศึกษาสื่อหนังสือพิมพ์ (สรุปจาก 28 เมษายน — 18 พฤษภาคม 2552)

1.1) ปริมาณและรูปแบบการนำเสนอ การศึกษาเนื้อหาข่าวในช่วง 3 สัปดาห์แรกของสถานการณ์การระบาด (ระหว่างวันที่ 28 เมษายน -18 พฤษภาคม 2552) จากหนังสือ พิมพ์ 8 หัวคือ ไทยรัฐ มติชน เดลินิวส์ คมชัดลึก กรุงเทพธุรกิจ ไทยโพสต์ โปสทูเดย์และผู้จัดการ โดยวิเคราะห์จากเนื้อหาข่าว บทความ บทบรรณาธิการ คอลัมน์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ สถานการณ์การระบาดไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009

ตารางแสดงจำนวนดับทที่มีเนื้อหาไข้หวัดสายพันธุ์ใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ในช่วง 3 สัปดาห์แรก (28 เมษายน — 18 พฤษภาคม 2552)						
รายชื่อนักพิมพ์	ข่าว	บทความ	รายงานพิเศษ	คอลัมน์	บทบรรณาธิการ	รวม
เดลินิวส์	43	0	7	21	0	71
ไทยรัฐ	26	1	0	1	0	28
คมชัดลึก	26	0	9	5	1	41
โพสต์ทูเดย์	60	25	0	6	0	91
ไทยโพสต์	25	5	0	1	0	31
มติชน	72	0	5	17	0	94
กรุงเทพธุรกิจ	48	0	8	2	3	61
ผู้จัดการ	60	1	2	4	0	67

จากตารางแสดงให้เห็นว่า หนังสือพิมพ์ที่นำเสนอข่าวเรื่องสถานการณ์ไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 มากที่สุดคือ มติชน (72 ชิ้น) รองลงมาคือผู้จัดการและโพสต์ทูเดย์ (เท่ากับที่ 60 ชิ้น) ขณะที่ไทยรัฐ คมชัดลึกและไทยโพสต์ต่ำที่สุด (26-25ชิ้น) เท่านั้น

ส่วนการนำเสนอในรูปแบบบทความมากที่สุดคือ หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์ (25 ชิ้น) คอลัมน์ มากที่สุดคือหนังสือพิมพ์ เดลินิวส์ (21 ชิ้น) รองลงมาคือหนังสือพิมพ์มติชน (17 ชิ้น)

เนื้อหาในคอลัมน์และบทความส่วนมากจะมีประเด็นเรื่องสถานการณ์ระบาด การวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลในการแก้ไขปัญหา การให้ความรู้พื้นฐานของโรคและการป้องกันตนเอง ค่อนข้างมีความละเอียดของข้อมูลในระดับหนึ่ง การอ้างอิงสาระสำคัญทางวิทยาศาสตร์ ครบถ้วน มีความลึก

1.2) ประเด็นข่าวในหนังสือพิมพ์ พบว่ามีกรรายงานข่าวในประเด็นที่ใกล้เคียง เน้นเรื่องสถานการณ์การระ-บาดทั่วโลกมาตรการเฝ้าระวัง การติดต่อและข้อมูลสถิติจำนวนผู้ติดเชื้อและความโปร่งใสของรัฐในการแก้ไขปัญหา

ในช่วงสัปดาห์แรก สถานการณ์การระบาดที่เกิดขึ้นในต่างประเทศและเข้าสู่ประเทศไทยในระยะแรก, (จากเม็กซิโก), ประเด็นเรื่องความพร้อมของรัฐและหน่วยงานในการเตรียมมาตรการรับมือ, การเฝ้าระวังผู้ติดเชื้อในประเทศและต่างชาติ, ข้อมูลตัวเลขและสถิติจำนวนผู้ติดเชื้อ

สัปดาห์ที่สอง เริ่มเน้นที่มาตรการเฝ้าระวังภายในประเทศ, ความตื่นตัวของหน่วยงาน ความตระหนักของสาธารณชน, ที่มาของโรค - สาเหตุการติดต่อ, ความรู้ในการป้องกันตนเอง

สัปดาห์สาม เริ่มเน้นสถานการณ์การระบาดที่แพร่ชยมากขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศ,ผลกระทบของโรคต่อเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว, การขยายระดับความรุนแรงของโรค และเนื้อหาการระมัดระวังการป้องกันตัวโดยการสวมใส่หน้ากากและการอยู่ในพื้นที่สาธารณะ

เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาของการระบาด ประเด็นข่าวของสื่อหนังสือพิมพ์ค่อนข้างมีความรวดเร็วทันเหตุการณ์และมีบทบาทในการสื่อสารเพื่อควบคุมสถานการณ์การระบาดได้ดี

1.3 แหล่งข่าวในหนังสือพิมพ์ โดยภาพรวมหนังสือพิมพ์ใช้แหล่งข่าวบุคคลมากที่สุดโดยเฉพาะแพทย์ข้าราชการ ผู้เชี่ยวชาญด้านไวรัส โรคระบาด ซึ่งสังกัดหน่วยงานด้านสาธารณสุข,องค์การเภสัชกรรม,สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง,องค์การอนามัยโลกและหน่วยงานสาธารณสุขของต่างประเทศ

ประเภทข้อมูลที่หนังสือพิมพ์มักใช้คือสถานการณ์การระบาดในต่างประเทศ การติดเชื้อที่เกิดขึ้นทั่วโลก ความคิดเห็นต่อสถานการณ์การระบาด การประกาศพื้นที่เฝ้าระวัง สาเหตุการคิดโรค ลักษณะอาการกลุ่มเสี่ยง ระดับความรุนแรงที่มา-สายพันธุ์ของโรคและมาตรการการเฝ้าระวัง การกักตัวผู้ป่วย ณ สนามบินและด่านตรวจคนเข้าเมือง

ขณะที่ความคิดเห็นด้านผลกระทบของโรค ความเชื่อมั่นต่อการควบคุมสถานการณ์การระบาด ด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว พบจากแหล่งข่าวด้านหน่วยงานเศรษฐกิจ

1.4) บทบาทสื่อหนังสือพิมพ์ในการอธิบายข่าว เดือนกัยให้ความรู้พบว่า สื่อหนังสือพิมพ์เน้นนำเสนอข่าวในลักษณะการเดือนกัยผ่าน 2 ลักษณะคือ 1) การพาดหัวข่าวที่รุนแรง ตื่นเต้นและความน่าวิตก 2) การให้ข้อมูลผ่านบท ความ/คอลัมน์ รายงานพิเศษ ซึ่งจะให้ข้อมูลความรู้ ความเข้าใจในพื้นฐานของโรค วิธีการป้องกัน การหลีกเลี่ยงสถานที่ที่มีความเสี่ยง การสังเกตอาการ สิทธิการรักษาพยาบาล

อีกบทบาทหนึ่งที่ชัดเจนของสื่อหนังสือพิมพ์คือบทบรรณาธิการ ที่ส่วนมากมุ่งโดยครววิพากษ์วิจารณ์มาตรการรับมือของรัฐละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเปรียบเทียบกับสถานการณ์โรคระบาด SARS และไข้หวัดนก และการให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ในเชิงลึก บทบาทเสนอแนะแนวทางการทำงานต่อรัฐ และหน่วยงานสาธารณสุขให้มีการเตรียมการล่วงหน้า

1.5 ภาษาข่าวที่อาจสร้างความตื่นตระหนกการใช้ภาษาข่าว โดยเฉพาะสื่อหนังสือพิมพ์ที่หัวอหา เร้าใจ ตื่นเต้นและเร้าอารมณ์นั้น มีส่วนทำให้ข่าวมีความน่าสนใจมากขึ้นจริง ช่วยดึงดูดความสนใจจากผู้อ่านได้มาก ช่วยเพิ่มยอดขายหรือเรตติ้งได้มาก ขณะที่เดียวกันในสถานการณ์การระบาดของโรคภัยหรือเหตุการณ์วิกฤติอื่นใด การใช้ภาษาที่เร้าอารมณ์เช่นนี้ก็ยิ่งขยายความน่ากลัวของสถานการณ์ให้มากขึ้นไปอีกด้วย

เป็นการศึกษาเพื่อสำรวจการรายงานข่าวการระบาคของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ในสื่อโทรทัศน์ว่ามีเนื้อหาคุณภาพการรายงานข่าวเช่นไรและศึกษาเปรียบเทียบบทบาทของสื่อโทรทัศน์ ในแต่ละช่องต่อการรายงานข่าวไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ว่าเป็นเช่นไร โดยศึกษาเนื้อหาจากข่าวและบทความ ในหนังสือพิมพ์ (ช่วง 3 สัปดาห์แรกของการระบาด 28 เม.ย - 18 พ.ค. 2552) และช่วงรายการข่าวภาคค่ำในฟรีทีวี (ช่วงการระบาดในตอนหลัง 28 ก.ค. - 17 ส.ค. 2552) ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ภาษาเรียกชื่อโรค เช่น "ไข้หวัดเม็กซิโก" กลายพันธุ์ผสมไวรัสหมู-นก-คน, “หวัดเม็กซิโก”, “ไข้หวัดเม็กซิโก”, "ไข้หวัดหมู", "หวัดใหญ่เม็กซิกัน", “ไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์เม็กซิโก”, “ไข้หวัดใหญ่ สายพันธุ์เอช 1 เอ็น 1”, “หวัดใหญ่ เม็กซิโก”, "ไข้หวัดเม็กซิโก" ไวรัสมรณะพันธุ์ใหม่?, “หวัดจึงได้” ไข้ หวัดใหญ่เม็กซิโก “ไข้หวัดใหญ่เอ เอช 1 เอ็น 1”

ภาษาพาดหัวข่าวที่เร้าอารมณ์ มี 3 ลักษณะ คือ พาดหัวข่าวที่มุ่งไปที่สถานการณ์การระบาดที่ถูกลามจนควบคุม ไม่อยู่มุ่งไปที่การเสียชีวิตของผู้ติดเชื้อและการสร้างภาพความน่ากลัวให้กับตัวเชื้อโรค เช่น

“จากเม็กซิโกลามทั่ว "หวัดหมู" โลกผวา-ตาย 103 ศพ” (28/4/52)

“ตายเป็นค้ายรายแรกเด็กสหรัฐเช่นหวัดเม็กซิโก” (30/4/52)

“ยูเพิ่มเดือนกัยหวัดหมูถึงระดับ5เม็กซิโกตาย180” (1/5/52)

“หวัดมรณะทำพิษสหรัฐอ่วมคนป่วยพุ่งพรด” (8/5/52)

“สาวหวัดนกรยหาย6พันล.ทุกขฉากยังโค่นกักตัวในรพ.ยอดคนคิดเชื้อทะยาน6พัน” (14/5/52)

“หวัดมรณะผวากลายพันธุ์มีระลอก 2 "รามธิบดี"พัฒนาชุดตรวจ4ชม.รู้ผล” (16/5/52)

“ไวรัสกลายพันธุ์ เชื่อมมรณะ”

“ไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่: มหันตภัย 2009”

“ไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่ระบาค ทำเมืองหลวงเม็กซิโกร้าง” 28/4/2552

“ไขพัฒนาการ"ไข้หวัดหมู" แรงแรงสุด"คนสูคน" 29/4/2552

“เหื่อหวัดหมูจึงได้พุ่ง 103ศพ” (28/4/52)

“จึงใกล้ขอยอดตายหวัดพันธุ์ใหม่เหลือ101เชื่อนรกลาม19ชาติ-ซู้อาจเดือนกัยขั้น6” (6/5/52)

“หวัดมรณะลาม24ชาติคิดเชื้อเลย2พัน” (7/5/52)

2. ผลการศึกษาสื่อโทรทัศน์ (สรุปจากข่าวภาคค่ำ 28 กรกฎาคม -17 สิงหาคม 2552)

2.1 ประเด็นข่าว-มีลักษณะซ้ำ ใกล้เคียง ขาดความคืบหน้าในแต่ละช่อง พบว่า ฟรีทีวีทั้ง 6 ช่อง มีประเด็นข่าวที่รายงานในแต่ละวันคล้ายคลึงกัน คือเน้นสถานการณ์การระบาด (ซ้ำกันมากในกรณีผู้ป่วย หญิงตั้งครรภ์,แพทย์เชียงใหม่,หญิงแท้งถูก) ประเด็นเรื่องมาตรการการควบคุมการระบาด การแจกจ่ายยาต้านไวรัส การแยกแยะอาการของโรค ผลกระทบทางเศรษฐกิจ การปิด -เปิดโรงเรียนกวดวิชา จำนวนนักท่องเที่ยว

โดยรวมของทุกช่องมีลักษณะเน้นรายงานผู้ป่วยที่เสียชีวิตทั้งที่มีส่วนจากการคิดไข้หวัด 2009 และจะรายงานเกาะติดอย่างต่อเนื่อง (และเป็นกรณีที่เสี่ยงต่อการเสียชีวิต) แต่หากพิสูจน์แล้วว่าไม่ได้เสียชีวิตเพราะไม่ติดเชื้อก็จะสรุปในภายหลังแทนสั้น ๆ ประเด็นข่าวเรื่องการทดลองกระจายยาต้านไวรัสให้คลินิก ยอดผู้ติดเชื้อทั่วโลกเหล่านี้ มาจากสำนักข่าวต่างประเทศเดียวกัน ศูนย์กลางของข้อมูลข่าวสารอยู่ที่หน่วยงานรัฐ ซึ่งมีหน้าที่ให้ข้อมูลข่าวสารโดยตรงที่คัดกรองแล้วเท่านั้น (กระทรวงสาธารณสุขและหรือแพทย์เจ้าของไข้ / ประจำโรงพยาบาล)

ประเด็นข่าวเรื่องผลกระทบทางเศรษฐกิจมักเชื่อมโยงกับการปิดสถานการศึกษา การปิดสถานบันเทิง ผลกระทบธุรกิจท่องเที่ยว บางช่องเชื่อมโยงเหตุผลการระบาดเข้ากับภาวะทรุดตัวทางเศรษฐกิจอย่างชัดเจนในช่อง 3-5

และมีประเด็นเรื่องประสิทธิผลของยาต้านไวรัส (โอเซลทามิเวียร์) การคาดว่าจะเป็นดื้อยา มาตรฐานการจ่ายที่ไม่เท่าเทียมกันในสถานพยาบาล การใช้จ่ายที่สอง (ซานามิเวียร์) การคิดค้นและผลิตวัคซีนต้านไวรัสและประเด็นอื่น ๆ เช่น ดาราหรือคนในวงการบันเทิงคิดโรคไข้หวัดฯ (ช่อง 3) กรณีการทุจริตการส่งผลิตหน้ากากอนามัย(ช่องทีวีไทย) หรือมีสติ๊กเกอร์ที่รายงานถึงการสังเกต แยกแยะความแตกต่างระหว่างไข้หวัดธรรมดา ไข้หวัดใหญ่ ไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 หรืออาจมีสติ๊กเกอร์พิเศษหน้ากากอนามัยแฟชั่น

2.2) แหล่งข่าว- ใช้เจ้าหน้าที่รัฐ แพทย์ สถานพยาบาล เป็นหลักแหล่งข้อมูลหลักของข่าวไข้หวัดใหญ่ฯ คือ บุคคลด้านการแพทย์ (จากโรงพยาบาลที่มีผู้ป่วยติดเชื้อที่มีโอกาสจะเสียชีวิต เช่น มารดาที่คลอดลูก/แท้งลูก หรือเด็กอนุบาล หรือแพทย์เชียงใหม่) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและผู้อำนวยการศูนย์ควบคุมโรคติดต่อเป็นหลัก

อย่างไรก็ตาม โดยมากผู้สื่อข่าวจะสรุปความตุดตอนสาระสำคัญมานำเสนอ ขณะที่ช่องทีวีไทยและช่องสทท. อาจให้พื้นที่เสียงแก่เจ้าหน้าที่แพทย์มากกว่าช่องอื่น ๆ

2.3) ประเภท / ลักษณะข้อมูล-สถานการณ์การระบาด / จำนวนผู้ป่วย และมาตรการใช้ยา เนื้อหาที่นำเสนอเน้นไปที่ “สถานการณ์การระบาดในกลุ่มพื้นที่นั้น ๆ” หรืออาการของผู้ป่วยที่คิดเชื่อว่าเป็นเช่นไร (ซึ่งก็จะมีไม่ก็กรณีที่รายงานซ้ำเหมือนกันในทุกช่อง)

ข้อมูลที่มีนำมาทำเป็นสติปู-รายงานพิเศษ คือ มาตรการป้องกันตัวเองจากโรค การสังเกตอาการ การไปพบแพทย์ การเบิกจ่ายยา สิทธิในการรักษา

ขณะที่ข้อมูลด้านการผลิต การแจกจ่ายยา การดื้อยา การทดลองผลิตวัคซีนต้านไวรัสนั้นก็เหมือนกันในทุกช่อง แต่อาจมีรายงานพิเศษที่ตั้งคำถามเรื่องความสำเร็จในการทดลองวัคซีนของรัฐบาล การปรกปิด ซ่อนเร้นข้อมูลตัวเลขที่แท้จริงของจำนวนผู้ป่วย จำนวนผู้พยาบาลกรณี ความเป็นไปได้การติดเชื้อระหว่างสัตว์-คน

2.4 ข้อมูลที่อาจสร้างความตระหนกหรือความเข้าใจผิด เพราะการให้ข้อมูลของสื่อโทรทัศน์นั้นค่อนข้าง “ไม่สมบูรณ์” เมื่อเทียบกับสื่อหนังสือพิมพ์ จึงทำให้ประเด็นข่าวโทรทัศน์ที่รายงานจึงค่อนข้างขาดความชัดเจนและสร้างความสับสนมากที่สุด คือ ข้อมูลสาเหตุการเสียชีวิต การติดเชื้อของผู้ป่วยหญิงตั้งครรภ์ แพทย์เชียงใหม่หรือการสรุปสาเหตุการเสียชีวิตของผู้ป่วยที่มักมาจากโรคประจำตัวแต่การรายงานมักใช้คำว่า “ผู้ติดเชื้อ” การรายงานข่าวในประเด็นการจ่ายยาที่ล่าช้าหรือไม่ได้รับยาหรือความรู้สึกล้มแน้ชดไในการรักษา (เช่น ทานแคยาพาราเซตามอลก็หาย หรือเพียงพักผ่อนอยู่ที่บ้านก็สามารถ หายได้เองใช่หรือไม่)

นอกจาก รายงานอย่างหนักแแลปริมาณการรายงานข่าว

ข้อเสนอแนะต่อการร

องค์การ

สร้างความน่าเชื่อถือ

5) มีแผนเตรียมการ

สำหรับค

ข้อเสนอแนะต่อการ

กำหนด

ฝ่ายที่เกี่ยวข้องย่

ลักษณะความต้องกา

สาธารณสุข

และการป้องกันเ

สรุปสุดท้ายจากผู้เ

เห็น-การลาดการณ์

หน่วยงาน

การปิดช่องทางเร

หน้าทีรัฐ องค์กรที่เ

สามารถควบคุมสถาน

การณ์การแพร่ระบาด

โปร่งใส ปราศจากอค

กลุ่มที่ไ

การแพทย์ วิทยาศาสตร์

ต่อผลกระทบนั้น ๆ

เนื่องจาก

ละเอียดของเนื้อหา

บทสนทนาข่าวระหว

ในการร

“อย่างค่อนข้างเป็นท

ต่อไปสำหรับอาการ

อาจมีป

แต่ละพื้นที่ การสร

ระบาดในกลุ่มประเท

ขณะที่ส

สวมหน้ากาก การป

ให้ข้อมูลการระวังป